

Funder-Kragelund Skoles læsepolitik

**Læsning er en langsommelig affære
- men vidunderligt at lære...**

Vi underviser i læsning for at sikre os, at eleverne gennem hele deres skoleforløb udvikler læselyst og læseglæde som grundlag for oplevelser, indsigt og personlig udvikling.

Kom godt i gang med læsningen. Tidlig start giver bedre læsefærdigheder.

Indholdsfortegnelse

Samarbejde med forældre om læsning	3
Gode råd til læsning hjemme:.....	3
Læsepolitik - indskoling og mellemtrin	4
”Udvikling af sprog- og læsefærdigheder i indskolingen	4
”Udvikling af sprog- og læsefærdigheder på mellemtrinnet	4
På Funder-Kragelund Skole.....	5
LUS - Lærerens arbejdsredskab.....	5
Om læsning og skrivning	5
Generel beskrivelse af læsning i udskolingen	7
Læsning ind i fagene:	7
Læsning i 7. klasse.....	7
Læsning i 8. klasse.....	7
Læsning i 9. klasse.....	7
Handling:	8
Læsevejlederens opgaver	9
IT og læsning for elever med læsevanskeligheder.....	10
Kompenserende IT	10

Samarbejde med forældre om læsning

Forældre har en stor og vigtig rolle i læseindlæring. Den daglige læsetræning hjemme er af afgørende betydning for, hvor godt børn kommer til at læse.

Skal barnet have de bedste muligheder for at udvikle sine læse- og skrivefærdigheder, er samarbejdet med forældrene igennem hele skoleforløbet utrolig vigtigt. Forældrenes rolle og opbakning i samarbejdet omkring barnets læseudvikling er af stor betydning for barnets udvikling af ordforråd, afkodningsfærdigheder, læseforståelse samt læsehastighed.

På Funder-Kragelund Skole forventes det, at forældre støtter op om og involverer sig i læseundervisningen. Alt efter barnets klassetrin og læsefærdigheder indebærer dette som et minimum, at hjemmet skal læse historier højt for barnet eller sørge for lydbånd, som kan lånes på biblioteket. Der skal læsetrænes med barnet i 20 minutter dagligt i indskoling og 30 minutter dagligt på mellemtrinet og i udskoling. Læsning bliver på alle forældremøder præsenteret med henvisning til læsepolitikken.

Gode råd til læsning hjemme:

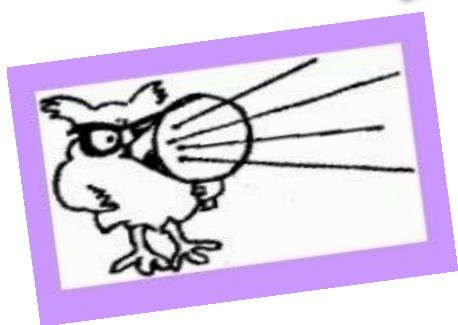
- Find nogle gode læsevaner
- Lav det hyggeligt og rart at læse
- Ros barnet for det, det kan
- Læs mindst 20-30 minutter hjemme hver dag. Det tager 10.000 timer at opøve et talent
- Brug mange strategier, når I læser – billeder, lyd, gentagelse, oplæsning...
- Snak om bogens indhold før, under og efter læsningen
- Snak om svære ord og begreber, for derved at udvide børnenes ordforråd

***Det duer ikke at samle al læsetræningen til om søndagen.
Der skal læses lidt hver dag!***

***Det hjælper ikke, at børste tænder 3 timer mandag
morgen, fordi du skal til tandlægen.***

***Hvis du ikke har børstet lidt hver dag, så får du huller
alligevel!***

***Sådan er det også med læsningen. Læser du ikke
regelmæssigt, så får du læsehuller.***

Læsepolitik - indskoling og mellemtrin

Vi læner os på Funder-Kragelund Skole op ad Silkeborg Kommunes sprog- og læsefærdigheder for indskoling, mellemtrin og udskoling, hvor der står:

”Udvikling af sprog- og læsefærdigheder i indskolingen

I indskolingen er læseundervisningen rettet mod, at eleverne lærer at læse ved at udnytte skriftens principper – at ”knække skriftens kode”. Det er vigtigt, at der etableres en klar og tydelig progression i læseundervisningen hen over skoleårene i 0. – 3. klasse med henblik på, at eleverne bliver tilstrækkeligt sikre og hurtige i deres læsning således, at de kan afkode og forstå en alderssvarende, enkel og sammenhængende tekst.

Samtidigt med, at der arbejdes med læsestrategier i læseundervisningen, er det også vigtigt, at der arbejdes med læsning som en aktiv, meningssøgende proces. Det er vigtigt, at eleverne oplever, at læsning giver adgang til viden og oplevelser. Læselyst og skriveglæde udvikles bedst, når sproget har gode vækstmuligheder.”

Mål:

Den læseforberedende undervisning i 0. kl. inddrager:

- Leg med sproget med fokus på gradvis mindre elementer ned til enkeltlyde med tilhørende bogstaver
- Undervisning i bogstavernes navn, form og lyd (de 3 alfabeter)
- Leg og eksperimentering med skrift og skrevne beskeder med fokus på lydanalyse (legeskrivning og børnestavning)
- Begyndende læseerfaring hvor læreren læser højt for eleverne
- Opmærksomhed på ordforråd og begrebsudvikling ved hjælp af dialogisk oplæsning
- Opmærksomhed på indholdsforståelse
- Leg og eksperimentering med bogstaver, ord og sætninger
- Opmærksomhed på udvikling af elevens mundtlige kommunikation og fortælleevne
- Foregribende indsats for elever i risiko for at udvikle læsevanskeligheder

Den første sprog- og læseundervisning i 1.-3. klasse inddrager elementer som understøtter såvel afkodningsfærdigheder som sprogforståelse:

- Eleverne lærer eller repeterer de 3 alfabeter
- Der er opmærksomhed på arbejdet med kombinationen mellem bogstav og lyd via lydmetoden
- Ord og tekstvalg bør have overvægt af lydrette ord, så eleverne opnår succes ved at udnytte deres bogstav-lyd kendskab
- Arbejdet med børnestavning anbefales, idet det støtter elevernes tilegnelse af det fonematiske princip
- Aktiviteter, der støtter udvikling af ord- og begrebsforråd herunder opmærksomhed på egen forståelse
- Aktiviteter der støtter elevernes færdighed i selvstændigt at danne forestillingsbilleder
- Arbejde med teksters fortællestruktur
- Arbejde med at udtrykke forståelse af en tekst i forskellige formsprog

”Udvikling af sprog- og læsefærdigheder på mellemtrinnet

På mellemtrinnet udvides fokus fra at lære at læse til i højere grad at læse for at lære. Læsning bliver et redskab, som eleverne i samspil med lærerens undervisning og arbejdet i klassen anvender for at tilegne sig viden gennem analoge tekster såvel som digitale. Læsning er en aktiv, meningssøgende proces. Eleven skal - også som læser - aktivere sin baggrundsviden om tekstens emne, sammenholde ny viden med allerede kendt viden og integrere ny viden i allerede eksisterende viden.

Der skal være centrale elementer i undervisningen, som støtter læseprocessen og dermed læringsprocessen i alle fag: at arbejde med forståelsesstrategierne før – under – efter læsning.”

Læsning, skrivning og læseforståelse er tre lige vigtige faktorer i læsetilgængelsen gennem hele skoleforløbet. Ligeledes er det vigtigt, at læsningen bruges, understøttes og udvikles i alle fag, så læsningen bliver aktiv, relevant og vedkommende i hverdagen.

Mål:

Læseundervisningen på mellemtrinnet i 4.-6. klasse inddrager:

- Fokus på konsolidering og automatisering af afkodningsfærdigheder herunder læsehastighed
- Fokus på tilegnelse og rette valg af læseteknikker
- Fokus på læselyst og på udvikling af forståelsesstrategier i alle fag
- Forståelsesstrategierne før – under – efter læsning
- Lærerteamet laver klare aftaler om arbejdet med læsning ind i fagene
- Vi anvender oplevelseslæsning til at give motivation samt udvikle fantasi

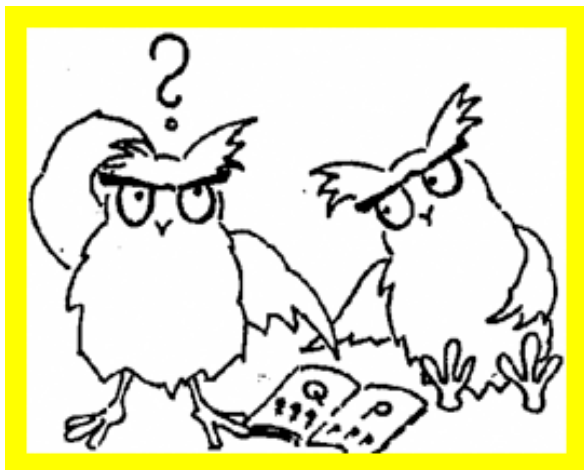
På Funder-Kragelund Skole

LUS - Lærerens arbejdsredskab

Vi arbejder med LUS (LæseUdviklingsSkema – se næste side) i alle klasser. LUS er et arbejdsredskab, som alle danskere bruger i samarbejde med læsevejlederen. LUS anvendes til at beskrive og evaluere den enkelte elevs læseudvikling fra 0. - 5. klasse. Hvert trin i læseudviklingen betegner en bestemt måde at læse på, bestemte fejltyper og en bestemt erkendelse. Ved resultatet af LUSning vurderes hvilke elever, der har brug for en videre indsats.

Om læsning og skrivning

Det er lærerens opgave at iagttage den enkelte elevs læsning og dermed undervise og vejlede eleven ud fra det læseudviklingstrin, som eleven netop nu befinder sig på. Resultater af LUSning bruges blandt andet til at afgøre hvilke børn, der skal tilbydes ekstra hjælp (supplerende undervisning, læseløft eller ekstra/anderledes tiltag af dansk lærer). Dansk læreren fastsætter næste mål for læsning ud fra LUSning. Dansk læreren LUSer alle elever 1-2 gange årligt, der følges op af en læsekonference med skolens læsevejleder. I 1. klasse bliver året afsluttet med en konference med kommunens læsekonsulent

Handling:

- Vi arbejder dynamisk med læseindlæring fra 0. klasse med de 3 alfabeter (bogstav, lyd og navn), med lydprincippet og de mange læsestrategier
- Vi arbejder på 0. årgang ud fra systemet "Hop om bord"
- På et forældremøde i 0. klasse kommer læsevejlederen og fortæller om læsning generelt. Her gives gode råd om, hvordan man læser/børnestaver med sit barn
- 0. årgangs børnehaveklasseledere og børnehaven afholder overdragelsesmøde inden skolestart, hvor børnenes sprogfærdigheder er i fokus
- Vi sprogscreener 0. årgang i efteråret samt i foråret ved elever med behov herfor (obligatorisk)
- Vi arbejder med børnestavning/skrivning /opdagende skrivning
- Vi arbejder med indholdslæsning
- Vi arbejder med faglig læsning i alle fag, og alle fags lærere har medansvar for læsningen
- Vi arbejder med før – under – efter læsning og skrivning
- Vi laver ord- og sætningslæseprøver samt staveprøver hvert forår
- Vi laver nationale tests (obligatorisk)
- Vi laver supplerende læseundervisning for specielt udfordrede elever gennem hele skoleforløbet med tilhørende kurser i f.eks. læsestrategier, herunder også elever med dansk som andetsprog
- Vi laver ordblinde tests (DVO, Elbro og den nationale ordblindetest) på enkelte elever
- Vi arbejder forsøgsvis med makkerlæsning, store lærer små/læsepatrulje
- Hele skolen har læsebånd 15-20 minutter hver morgen
- På afdeling Kragelund har vi en læsepatrulje. En elevgruppe fra 4., 5. og 6. klasse deltager i mindre grupper som læse-hjælpere i 0., 1. og 2. klasse samt børn med behov fra 3. og 4. klasse. Nye medlemmer af læsepatruljen bliver introduceret af læsevejlederen i, hvordan man understøtter andre i læsningen
- På afdeling Funder arbejder vi forsøgsvis med makkerlæsning på tværs af årgangene, hvor store lærer små Ligeledes bliver eleverne her introduceret i, hvordan man understøtter andre i læsningen.
- Der undervises løbende i læsekurser ud fra de forskellige læsestrategier på mellemtrinnet
- Skolen samarbejder med hjemmet om barnets læseudvikling
- Skolen anbefaler, at der læses hjemme hver dag
- Eleverne introduceres til Intowords som hjælperedskab i den daglige undervisning

Læsepolitik - udskolingen

Generel beskrivelse af læsning i udskolingen

I udskolingen øges fokus på læsning af de forskellige tekstgenrer. Komplexiteten i de faglitterære, skønlitterære og multimodale tekster fordrer, at eleverne kan skelne mellem teksttyper. Der stilles dermed større krav til elevernes evne til at vælge hensigtsmæssige læsemåder, læseforståelsesstrategier samt læse- og bearbejdningsteknikker, og deres ordforråd. Ordkendskab og begreber må vedvarende udvikles i alle fag.

Mål:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne i 7.-9. klasse:

- Kender forskellige genrer og deres blandingsformer inden for fiktion og ikke-fiktion
- Kan styre og regulere deres læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst
- Kan variere læsehastigheden bevidst efter læseformål og ordkendskab i teksten
- Kan læse komplekse tekster hurtigt og sikkert
- Kan sammenfatte informationer fra forskellige elementer i teksten ved hjælp af forskellige notatteknikker
- Har viden om metoder til vurdering af teksters formål og perspektiv
- Kan sammenfatte informationer fra flere tekster
- Kritisk kan vurdere tekstens udsagn på baggrund af kontekst
- Kan afgøre, hvordan en tekst skal læses ved at benytte varierende læsestrategier afpasset efter formålet – oversigtslæse, skimme, punktlæse og nærlæse

I arbejdet med træningen af elevernes læsefærdigheder må der også være stor opmærksomhed på elevens læselyst. Skolebibliotekaren og dansklæreren opfordres til at udfordre, inspirere og guide eleverne i deres valg af selvstændige tekster. Ved dagligt læsebånd trænes elevernes læsning, og de fastholdes i at læse den samme bog til ende, så de får en helhedsoplevelse, når de læser. I forhold til at bevare læselysten er det vigtigt at skelne mellem de tekster, som eleverne arbejder fælles med i klassen og de tekster, den enkelte elev vælger til sin selvstændige læsning. Når der arbejdes med fælles tekster på klassen, kan der arbejdes med lidt sværere tekster. Ved elevernes selvstændige læsning, er det meget vigtigt for deres udbytte, at de kan læse med en rigtighedsprocent på 95% eller derover, da de skal kunne klare læsningen og forstå sammenhængen i teksten uden hjælp. Selvom læselysten skal være i højsædet, må skolebibliotekaren, dansklæreren og forældrene stadig udfordre eleverne ved at lade dem læse mange forskellige genrer.

Læsning ind i fagene:

Læsning i 7. klasse

Læseforståelse: Læsestrategi nærlæsning, oversigtslæsning og punktlæsning konsolideres og videreudvikles.

Læsehastighed: Ved afslutningen af 7. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være 250 ord i minuttet eller højere.

Læsning i 8. klasse

Læseforståelse: Ved afslutningen af 8. klasse bør eleven kunne anvende varierede former for notatteknikker selvstændigt, fx to-kolonne-notat, tankemylder-kort, billednotat, logskrivning osv.

Læsehastighed: Ved afslutningen af 8. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være 300 ord i minuttet eller højere.

Læsning i 9. klasse

Læseforståelse: Eleverne skal opmuntres til at bruge læse- og forståelsesstrategier, når de læser og i at være opmærksomme på, hvilke strategier de anvender og hvornår.

Læsehastighed: Ved afslutningen af 9. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være over 300 ord i minuttet.

Oplæsning: Oplæsning skal trænes igennem hele skoleforløbet i. I 9. klasse øges fokus på at skelne mellem oplæsning og højtlesning med fortolkende intonation, styrke og tempi.

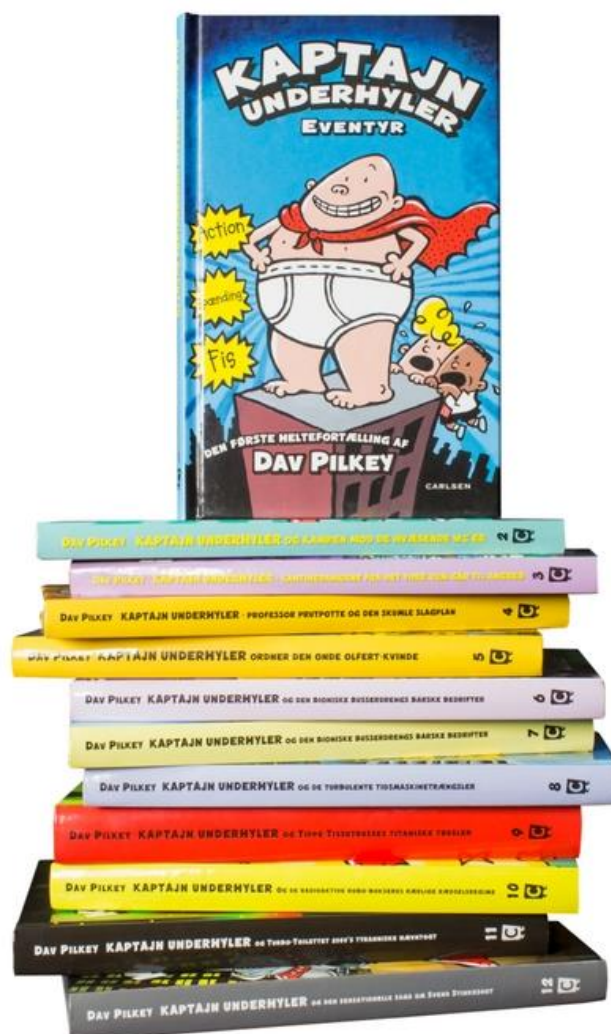
Handling:

- Tydelige læsemål i undervisningen
- Læsebånd på skolen: daglig læsning à 15 minutter
- Eleverne læser dagligt ca. 30 minutter hjemme
- Elever, forældre og lærere kan i samråd præcisere, hvad der skal læses for at læsefærdighederne kan udvikles bedst muligt
- Læsevejledere rådgiver lærerne angående klassers eller enkelte elevers læseudvikling
- Faglærere, læsevejledere og sup-lærere samarbejder om klassens læseudvikling

Læsevejlederens opgaver

- Understøtte dansklærerne og vejlede dem om opfølgning på testresultater
- vejlede i udførelse af forskellige korte kurser - f.eks. faglige læsekurser på hold eller i hele teams
- Observere, vejlede eller supervisere fagets lærere i forhold til læseundervisningen
- Rådgive lærere, der varetager den supplerende læseundervisning
- Være en del af det supplerende undervisningsteam, og deltage i Læse k-møder
- Være tovholder i udviklingen af læsekulturen på skolen
- I samarbejde med forældre og lærere indgå aftale om yderligere testning af elever med særlige behov og opfølgning heraf
- Inspirator til læsning i alle fag
- Sparring med andre ressourcepersoner

IT og læsning for elever med læsevanskeligheder

På mellemtrinnet og i udskolingens møder elever dagligt tekster som led i læseundervisningen som kan være mere udfordrende for elever med læsevanskeligheder. Oplæsningsprogrammer som f.eks. CD-ord og Intowords kan anvendes som hjælpemiddel til oplæsning af disse tekster. Her er ikke fokus på afkodningsfærdighed, men i stedet på indhold og forståelse således eleven kan deltage i tekstarbejdet på lige fod med de øvrige klassekammerater.

Kompenserende IT

Elever, der endnu ikke har egne tilstrækkelige afkodningsfærdigheder kan tidligst i løbet af 3. klasse visiteres til kompenserende IT-støtte. Forud for en eventuel visitation undersøger læsevejleder elevens læsning bl.a. med DVO fra 3.kl, Elbro fra 4.kl, National ordblindetest fra 6. kl. Ligeledes kan der afholdes læse k-møde med deltagelse af læsekonsulent, ledelse, læsevejleder, dansklærer og supplerende læseteam. Eleven kan på læse k-mødet visiteres til en IT-rygsæk i form af en pc med Cd-ord opsat med elevens egen profil.

Eleven tilknyttes herefter skolens IT-advokat, der introducerer Cd-ord og programmets funktioner og muligheder for eleven i et kursusforløb. Der samarbejdes med elevens lærere og forældre herom. It-rygsækken integreres og anvendes naturligt i alle elevens læse- og skrivefag, og henover mellemtrinnet intensiveres elevens brug af kompenserende IT-støtte i rolig progression. Ordblinde elever bliver tilmeldt NOTA, hvor de kan hente bøger og undervisningsmaterialer til oplæsning.

Nogle elever vil have brug for et særligt undervisningstilbud i 4.- 6. klasse eller 6.- 8. klasse ved Inklusionscenter for Læsning. ("Læs og lær IT - tweens" og "Læs og lær IT - teens")

Ansøgning hertil sker i samarbejde med elevens forældre, lærere, supplerende læseteam, læsevejleder, ledelse og læsekonsulent.

Eleven forberedes godt til afgangsprøven, så eleven kender forskellige typer tekster og tests, og hvordan IT-kompensation bruges ved prøven. Ordblinde elever har desuden mulighed for at anvende CD-ord's ordforslag. Ved afgangsprøven tages der desuden stilling til, om der gives ekstra tid til ikke-ordblinde elever med læsevanskeligheder.

